

NÉPSZABADSÁG ONLINE

A mi lányaink, a mi fiaink

A mi tanítványaink azok, akik az ELTE BTK HÖK körül összehozták azt a szégyenletes listát, amely a bölcsészkar válságát okozza, s amellyel nekünk – esetemben évtizedek óta – ott tanító tanároknak szembe kell néznünk, függetlenül attól, hogy amúgy is nehéz napok járnak ránk, éppúgy, mint az egész magyar felsőoktatásra.

György Péter | Népszabadság | 2013. február 23. | 50 komment

- Ú, öregem! Amióta a Botond valami bölcsész társaságba keveredett, úgy kibővült a szókincse, hogy már félek vele kijönni az utcára!

MARABU rajza

Tudom, hogy az érintettek tagadják a lista egészének a hitelességét, de még maguk sem tagadják, hogy az elkészült, bármiféle jogi öntudat, s az érintettekkel való folyamatos egyeztetés nélkül. S ha igaz az, hogy a listához, úgymond, bárki, értsd, bármelyikük hozzáférhetett, az is elég riasztó, de akármint is: ez az egész gyalázat nem pusztán a hallgatói önkormányzat felelős vezetőinek teljes inkompetenciáját bizonyítja, hanem szégyen a karra és részben, de szégyen az egész egyetemre nézve is.

Egyetemi tanárként kötelességem és erkölcsi meggyőződése, hogy minden érintett diákunktól a nyilvánosság előtt bocsánatot kérjek emberi méltósága megsértéséért. Mert ők is a mi lányaink, a mi fiaink, a mi tanítványaink éppúgy, mint azok, akik ezt a szégyent hozták ránk. Remélem, hogy mind ők maguk, mint családjuk majd feldolgozza ezt a traumát, s had reméljem azt, hogy ez az írás, bármily csekély mértékben, de segít ebben. A történetek nyilvános feldolgozása elől nem lehet kitérnünk, s úgy vélem, számos kollégám gondolja ugyanúgy, mint én: a morális felelősség a miénk is, többek között azért is, mert benuult tehetetlenséggel értesültünk erről.

Mert az, hogy ez megtörténhetett, az is a karunk felelőssége. Ma már mindenki előtt nyilvánvaló, hogy a Jobbik hosszú évek óta kérelhetetlenül dolgozott azon, hogy beépüljön az egyetemi intézményekbe, mint a mi példánk

A mi lányaink, a mi fiaink

A mi tanítványaink azok, akik az ELTE BTK HÖK körül összehozták azt a szegényletes listát, amely a bölcsészkar válságát okozza, s amellyel nekünk – esetemben évtizedek óta – ott tanító tanároknak szembe kell néznünk, függetlenül attól, hogy amúgy is nehéz napok járnak ránk, éppúgy, mint az egész magyar felsőoktatásra.

György Péter | Népszabadság | 2013. február 23. | 50 komment

mutatja: teljes sikerrel. Ebben nincs semmi meglepő: attól a párttól, amelynek képviselője a tiszzaeszlári Solymosi Eszter-ügy revízióját követeli, a megszállott gyűlölet és a tébolyult antiszemitizmus paramilitáris alakzatától ez volt várható. A Jobbik azt tette, amit hirdetett, és a kar vétke, hogy azt megtehetette velünk. Mindannyiunk vétke, tehát az enyém is, s ez független attól, hogy nem először írom le ezekről az emberekről, amit gondolok, ugyanis, hogy ők a nemzetiszocializmus gyilkos világnézetének követői, semmi mások.

A kérdés most nem csak az, hogy miért hagytuk, hogy jelen lehessenek: mert erre van formális válasz. Az ártatlanság vélelme az ártatlanság vélelme: s közülük többen buzgón hazudtak a szemünkbe, s nyilván nehéz volt erre mit mondanunk. De mi rossz választ adtunk, mert elfogadtuk a formális válaszból következő tehetetlenségünket. Holott az igazi kérdés az, hogy újabb és újabb fiatal hallgatók miért találták és találják vonzónak a rasszizmust, a fékezhetetlen cigányellenességet, a vad antiszemitizmust, s mint ezeknek a listáknak a kommentárjaiból kiolvasható: a gyalázatos nőellenességet, egészen pontosan a nőkről való náci beszédet. Mert vonzónak találták, hiszen a saját – s alkalmanként igen tehetséges – diákjaim közül is volt, aki belépett a Jobbikba. S most is ott dolgozik.

S persze voltak olyanok is, akik a hökben vállaltak szerepet, s hirtelen a Jobbikban találták magukat, s most nehéz megindultság nélkül néznünk szomorúságukat, vergődésüket, szerepzavarukat. (Lásd Hargitai Henrik kollégám kiváló [cikkét](#) a Népszabadság február 21-i számában.) Mit csináltam, mit csinálhattunk rosszul? A diákjaink valahonnan jönnek hozzánk, s amit magukkal hoztak, azon keresztül szemlélték, értették, amit tőlünk hallottak. Ugyanakkor a tanítás abból a feltételezésből és felelősségből indul ki, hogy a tudás átadása nem pusztán kereskedelmi alku, hanem megváltoztathatjuk diákjaink életét, azaz, ha formálisan és jogilag felnőttek, ha nem: az egyetemen töltött éveik lényegében az átváltozásuk áll. Aki a bölcsészkarra jön, az óhatatlanul szembetalálja magát azzal a kérdéssel, hogy mire való, amit megtanult, s ez a szembesülés is része a pedagógiai, szakmai programnak. Persze nem csak mivelénk van ez így, hasonlóképp van a teológusokkal, a társadalomtudományokat tanulókkal, részben a pszichológusokkal, pedagógusokkal: s tény, hogy aki kardiológusként naponta ment meg életeket, az nehéz munkájáért cserébe mentesül a napi önvizsgálatról.

De mivelénk arra a kérdésre kell választ adnunk, hogy a tudás, amit átadtunk, miként működik a kortárs társadalomban, s jobba teszi-e azt, hogyan válik a még oly elvont filozófia is a napi gyakorlat részévé, mert persze, hogy azzá válik. Aki mivelénk tanul, az például a nemzeti identitás keletkezéstörténetét, működését nyilván azért tanulja meg, hogy maga is alakítsa, ne csak szemlélje azt. Aki irodalomtörténetet, esztétikát tanul, az nemcsak érti a kánont, de formálja is. Akármint történt is, a kar tanulmányi programja, illetve az általunk kínált gyakorlat nem volt elégséges és alkalmas arra, hogy távol tartsa a diákokat a szélsőjobboldal szellemétől. Válságos, bonyolult időkben élünk, s a diákjaink azokat a válaszokat részesítették előnyben, amelyek egyszerűek és kézzelfoghatóak voltak: a szélsőjobboldal pedig egy átláthatatlan és elhasznált társadalmi rend helyett egy újat ígért. A gyűlölet is együtt jár ám a közösségi élménnyel, a fajvédelem nemcsak a megvetésre való buzdítás, hanem a bajtársiasság szellemének átélésére is alkalmas.

Ahol mi bonyolult és nehéz összefüggésekre mutattunk rá, ahol mi a történeti kontextusok uralmáról szóltunk, ott a hök mögött tevékenykedő Jobbik egyszerűen a radikalizmus hamis prófécijának szavát hallatta. Semmi kétségem nincsen aziránt, hogy azok a diákjaink, akik hittek nekik, éppúgy a leányaink és a fiaink, mint azok, akik elég szerencsések ahhoz, hogy megúszták ezt a kalandot, amelynek a szegyeje majd éveken át égeti azokat, akik fiatal éveikben a fajgyűlöleten alapuló közös élményt választották a szolidaritás helyett, akik a szerelem és emberi méltóság helyett a vezetőiknek, bajtársaiknak felkínált női testekről való beszédet kapták, saját kárukra, egész életük bánatára. (Amúgy a hök gólyatáborainak radikális felülvizsgálata a kar programja kell hogy legyen, ez evidens.) Tehetséges, okos diákjaink kerültek bele ebbe a világba: mert nem volt nekik elég a magyarázat, amit tőlünk kaptak a világról. („Mi oktatók nem tanítottuk meg nekik sehol, hogy a világra hogyan reflektáljanak, vagy ha igen, csak elméletben...” – írja Hargitai kollégám.)

Ez az eredménye annak az apolitikusságnak, amit 1990 után a kar magára mért. Úgy véltük, hogy ha a tanári karon belüli viszonyainkból kiszorítjuk a politikát, azaz szakmai normáinkat előbbre valónak tudjuk, mint az ideológiai ballasztot, akkor ezzel a neutrális meritokratizmussal megoldottuk a kérdést. S számos kérdést valóban megoldottunk. Megtanultuk, hogy a karon belüli együttélés sikeres lehet, ha ki-ki kellő türelemmel viseltetik a másik iránt, eltérő pártok, meggyőződések világában élő emberekként gyakran megéltük a kollegialitás élményét: s ez nem kis

A mi lányaink, a mi fiaink

A mi tanítványaink azok, akik az ELTE BTK HÖK körül összehozták azt a szégyenletes listát, amely a bölcsészkar válságát okozza, s amellyel nekünk – esetemben évtizedek óta – ott tanító tanároknak szembe kell néznünk, függetlenül attól, hogy amúgy is nehéz napok járnak ránk, éppúgy, mint az egész magyar felsőoktatásra.

György Péter | Népszabadság | 2013. február 23. | 50 komment

mértékben hozzájárulhatott ahhoz, hogy úgy vélhessük, a mi békénk nyilván érthető lesz a diákok számára is. Keserves tény, és nem lehet nem belátnunk, hogy nem így történt. Azt mondtuk, hogy a kar ne legyen egy párt vadászterülete se, s autonómiánknak igyekeztünk megfelelni. A kar oktatási programja valóban megfelel számos tudományos normának, de – mint láttuk – nem volt elég ahhoz, hogy tudományaink megvédjék diákjainkat a neonácizmus szellemétől.

Új szerződést kell hát kötnünk: önmagunkkal, hogy a következő nemzedékeket sikeresebben óvhassuk meg mindettől. Azaz közelebb kell mennünk a korhoz, amelyben élünk, arról is beszélünk kell, ami ebben az országban történik. Nem tehetünk úgy, mintha a tudás szigetén élnénk boldog elkülönültségben. Ez a fordulat nem politikai, hanem pedagógiai. A társadalmi felelősség kérdése nemcsak tantárgyak, ellenben a gyakorlat kérdése is. És ha tetszik, ha nem: az elmúlt hónapokban azok is a diákjaink voltak, akik kimentek az utcára, pillanat alatt jobb belátásra kényszerítették a kormányt, tehát megvédték az egyetemet, s köztük akik a hök tagjai voltak, mások a HaHához tartoztak. A diákok többé nem engedelmesekek: ellenben végre felnőttek. Némelykor a tettek ugyancsak kritikát jelentenek.

S ez ok a reményre, de egyben rámutat arra, hogy az elefántcsonttoronynak vége. Az egyetemi campusok nem a kolostorok kerengői, ellenben a vita terepei, műhelyei. Az különbözteti meg ezeket minden más helytől, hogy itt a jobb argumentum az úr. A vita az észérvek előtti meghajlást jelenti, a logika nem más, mint a kényszerítés szelíd eszköze, a tudásközösségek egyben hagyományközösségek – mindez együtt a modern társadalmak laboratóriuma. Ezek voltunk, ezek lehetünk. Ezt a fordulatot kell végrehajtanunk – azokra a kérdésekre kell racionális, észérveken alapuló választ adnunk, amelyeket a kor megkövetel. S az aktív, társadalmi felelősségüket értő tudásközösségek automatikusan marginalizálhatják a neonácikat: akik nem az érvelő ész és az egyenlőség, szabadság, testvériség hívői, hanem a tekintélytisztelet és a fajgyűlölet megszállottjai. S az egyetemen sincsen semmi keresnivalójuk.

A szerző az ELTE egyetemi tanára

A Fórum oldalon megjelenő vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség álláspontját. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a meg nem rendelt kéziratokat rövidítve és szerkesztve közölje a lap nyomtatott vagy online változatában.

Címkék: [elte](#) , [Fórum](#)

Kapcsolódó cikkek: [Lépéskényszerben a kényszernyugdíjazók](#) | [Futunk a pénzünk után](#) | [További come back?](#) | [Megkésett felismerés](#) | [Zalka Máté a következő?](#)

Recommend

630 people recommend this. Be the first of your friends.

Világok harca – válasz György Péternek

Ki lehet takarítani a jobbkiosokat, be lehet sóval hinteni a hököket, a HaHa már fél lábbal bent van az ajtóban, most kell még egy kicsit megnyomni a médiát, aztán visszavehetjük a magyar közéletnek ezt a kis szegletét, ami még nem a miénk. Mert csak az számít, mindig is ez számított, igaz?

Nem mondta ki a nevem, mégis – mint volt hallgatója – megszólítva érzem magam, ezért válaszolok. Tanár úr hálás lesz érte, ebben biztos vagyok. Hálás lesz, mert egyedül tőlem fog őszinte választ (vagy bármilyen választ) kapni arra a kérdésre, miért tudott megerősödni a „szélsőjobb” az ELTE bölcsészkarán. Sokan megveregetik majd a vállát, hogy „Ez az Péter, valakinek ki kellett már mondania, hogy elég volt a náciából!”. „Meg kell húznunk egy vonalat, hogy eddig és ne tovább!” „A 30-as években is így kezdődött, el kell taposni a kis turul fiókákat, mielőtt kifejlődhetnének!” Ilyen és ehhez hasonló gratulációkat fog kapni, de az igazságot egyik kollégája sem fogja a szemébe mondani.

Mert az így hangzana: „Péter, a szélsőjobboldal megerősödésének mi magunk vagyunk az okai. Nem azért, mert túl demokratikusak lettünk volna, hanem mert soha egy percig sem gondoltuk komolyan demokráciát.

A Népszabadságban [bevallotta](#), hogy a Jobbikot „a megszállott gyűlölet és a tébolyult antiszemitizmus paramilitáris alakzatának” tartja, akik a „nemzetiszocializmus gyilkos világnézetének követői, semmi mások”. Ez az Ön véleménye, amelyhez joga van, és én ezt tiszteletben tartom. Én a megfelelő szócserékkel ugyanezt gondolom az SZDSZ-ről, illetve a mögötte álló eszmeiségről, amelynek Ön és az egész ELTE-s média tanszék híve. Nyilván soha nem fogjuk meggyőzni egymást a magunk igazáról, mert ez nem *észérvek*, hanem *világok* csatája. Mindannyian tisztában vagyunk, és közvetve vagy közvetlenül naponta megéljük ezt a küzdelmet, amikor összecsap a nemzeti a liberálissal, a népi az urbánussal, – és igen, mondjuk ki – keresztény a zsidóval.

Mert ez az egész mostani ügy eltéstől, hököstől, jobbikostól, mindenestül csak erről szól, és ennek most Ön és kollégái nagyon örülnek. Úgy örülnek, mint a Jobbik, amikor Simon Peresz 2007-ben elmondta azt az ominózus beszédet Magyarország felvásárlásáról. Most már néven lehet nevezni az ellenséget, lehet zsidózni/neonácizni, meg lehet fűjni a kürtöket, ott az ellenség, oda tüzeljete! Ki lehet takarítani a jobbkiosokat, be lehet sóval hinteni a hököket, a HaHa már fél lábbal bent van az ajtóban, most kell még egy kicsit megnyomni a médiát, aztán visszavehetjük a magyar közéletnek ezt a kis szegletét, ami még nem a miénk. Mert csak az számít, mindig is ez számított, igaz?

Azt írja, hogy az Önök által kínált oktatási program nem volt elég ahhoz, hogy „megvédjék diákjainkat a neonácizmus szellemétől.” Ez valóban így van, de nem azért, mert túl összetett, túl apolitikus vagy túl demokratikus lett volna. Éppen ellenkezőleg: túl egyszerű, túl átpolitizált és túl diktatórikus volt. És a szavait nem tudom máshogy értelmezni, mint hogy ez a jövőben még inkább így lesz. Aki eddig 4-est kapott a Magyar Gárdáról írt dolgozatára, mert „túl objektív volt”, az most már csak 2-est fog.

„Tehetséges, okos diákjaink kerültek bele ebbe a világba (*értsd: Jobbik*): mert nem volt nekik elég a magyarázat, amit tőlünk kaptak a világról”. Tanár úr, a legőszintebben mondom, hogy a legtöbben azért kötöttek ki a másik oldalon, mert *túl sok* volt nekik ebből a világból. Abból a világból, ahol [soha semmilyen fórumra nem hívják meg](#) a másik felet, mert „demokrata nem

áll szóba a szélsőjossal”. Ahol a diákok csak egyféle interpretációt hallanak politikáról, társadalomról, kultúráról. Ahol nincs meg a választás szabadsága, de még a választás szabadságának illúziója sem, ahol csak a holokausztózás előtt nyílnak meg az ajtók, ahol senki sem veszi komolyan azt a liberális elvet, miszerint a szabadság a *másként gondolkozók* szabadsága.

Hogy mennyivel demokratikusabb a jobbikosnak mondott HÖK az Ön által vezetett tanszéknél, arra pont az Ön által felhozott (és véleménye szerint „radikális felülvizsgálatra” szoruló) gólyatábor a legjobb példa. Ahol a Kárpátia mellett Péterfy Bori számait is berakja a DJ. Mert a mi világunkban mindkettő megfér egymás mellett, és egyik létjogosultságát sem tagadjuk.

Úgy gondolom, fel kell tenniük maguknak a kérdést: miért hagyja el sok nemzeti gondolkozású fiatal a tanszéket? Miért nem érzik otthon magukat ebben a környezetben? Miért lengi be az autokrácia, a cenzúra és a kirekesztés áporodott levegője a Múzeum körüti épület földszinti folyosóját? Azért kell feltennie magának a kérdést tanár úr, mert Ön az egyik legnagyobb tudású, legbefolyásosabb tagja a kommunikációoktatásnak Magyarországon. De tudását és hatalmát nem az *universitas* szellemiségéhez méltóan használja, és most arról igyekszik meggyőzni magát (és kollégáit), hogy ezen a borzasztó rossz úton kell tovább menni. Kegyetlenül, kompromisszumok és együttérzés nélkül.

Nem vagyok abban a helyzetben, hogy Önnek vagy bármely más korábbi oktatómnak tanácsokat adjak, mégis megteszem, mert hiszem, hogy az őszinte szónak van ereje. Amikor toleranciát, empátiát és előítélet mentes attitűdöt hirdetnek, ezt előbb saját maguk számára fogadják el kötelező érvényűnek, mielőtt másokon számon kérik.

Volt diákja és hököse,

Bencsik János

Válasz Bencsik Jánosnak

2013. február 26. 20:57

Maga két világ harcáról ír, amúgy emlékeztetném rá, hogy mind Magyarországon élünk. S mind itt is fogunk.

Kedves János, épp annyira örültem annak, hogy nyílt levélben szólított meg, mint amennyire elkeserített mindaz, amit abban állít. Ön a hallgatónk volt, ám levele tanúsága szerint elsősorban nem azzal foglalkozott ami az órán elhangzott, ellenben azzal, hogy oktatóinak mi a származása. Ön szerint ebben az országban a keresztény csap össze a zsidóval(sic!), s ezt a mondatot az ELTE média szak kapcsán írja le. Ez épp olyan félreérthetetlen, mint amilyen gyalázatos. Maga két világ harcáról ír, amúgy emlékeztetném rá, hogy mind Magyarországon élünk. S mind itt is fogunk. Abból, amit Ön ír, abból az következik, hogy bármit mondtunk Önnek, bármire tanítottam, Ön azt úgy értette, hogy egy, vagy több zsidó szólt önhöz. Nos szó szerint ezt hívják rasszizmusnak. Ezért vélem, hogy a Jobbik a nemzetiszocializmus gyilkos eszméit követi.

Bárcsak remélhetném, hogy még időben leszámol önmagában mindezzel. Bárcsak bizhatnék abban, hogy nem teszi tönkre magát. Ha egyszer felhagy azzal a szokásával, hogy nem egy állítás igazságát mérlegeli, ellenben vitapartnere származását vizslatja, akkor lesz abban a helyzetben, hogy vitatkozhassak magával. S akkor nyilván ezt is fogom tenni. S akkor várjuk magát vissza az egyetemre, tanulni, vitatkozni. Most azonban – igaz szomorúságomra - önmagát zárja el a vita lehetősége elől. Kár, hogy így történt. Őszinte szót kért. Lássá: nem rajtunk múltott.

Sajnálattal,

Volt tanára

György Péter